

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 218

van **ILSE MALFROOT**

datum: 1 februari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Knelpuntberoepen

Op 29 januari jl. publiceerde VDAB traditioneel zijn jaarlijkse knelpuntenlijst. Op die lijst staan alle beroepen waarvoor het zowel kwalitatief als kwantitatief moeilijk is om de juiste profielen te vinden.

1. Welke actie(s) word(t)(en) ondernomen om die lijst volgend jaar kleiner te maken?
2. Er zijn zowel technische als generieke redenen waarom een beroep als knelpunt wordt omschreven.

Wat zijn de meest voorkomende oorzaken waarom een beroep als knelpuntberoep wordt aanzien? Zijn er provinciale verschillen?

3. Hoeveel langdurige niet-werkende werkzoekenden hebben de aspiratie om aan de slag te gaan binnen een knelpuntberoep? Hoe wordt dat gemeten?
4. Hoe zal de Vlaamse Regering actie ondernemen om de knelpuntberoepen attractiever te maken?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 218 van 1 februari 2024

van **ILSE MALFROOT**

1. VDAB evalueert jaarlijks binnen de sectorale werking, vanuit de nieuwe knelpuntberoepenlijst, voor welke beroepen een erkenning van nieuw of bijkomend opleidingsaanbod aangewezen is. Op deze manier werd in 2023 bijvoorbeeld de professionele bachelor sociaal werk erkend ifv het nieuwe knelpuntberoep maatschappelijk werker. Op die manier zet VDAB in op het beter matchen van competenties van werkzoekenden ifv. de invulling van de knelpuntvacatures en draagt zo bij tot het aanpakken van het knelpuntberoep.

Het verkleinen van de knelpuntberoepenlijst is uiteraard een gedeelde verantwoordelijkheid tussen o.a. Werk, Onderwijs, de sociale partners, sectoren, bedrijven,... Het beleid van VDAB is er in ieder geval op gericht op maximaal toe te leiden naar knelpuntberoepen indien dat de kortste weg naar werk voor een werkzoekende is. Daarnaast wordt blijvend ingezet, via allerhande instrumenten en initiatieven zoals al vaak toegelicht in het Vlaams Parlement, om nieuwe talenten te verleiden de stap naar de arbeidsmarkt te zetten én daar dan ook aan de hand van competentieversterking en werkbaar werk te houden.

2. Bij de analyse van de knelpuntberoepen worden drie clusters van oorzaken afgebakend:
 - ☐ kwantitatieve oorzaak: Er zijn te weinig werkzoekenden beschikbaar op de arbeidsmarkt. Dat is het geval bij 139 knelpuntberoepen in 2024.
 - ☐ kwalitatieve oorzaak: Er zijn werkzoekenden op de arbeidsmarkt die zich aanbieden, maar ze voldoen niet omwille van bijvoorbeeld gebrek aan (de juiste) ervaring, gebrek aan talenkennis, mobiliteitsproblemen... Dat is het geval bij 174 knelpuntberoepen in 2024.
 - ☐ specifieke arbeidsomstandigheden: Werkzoekenden stellen zich niet beschikbaar voor vacatures omwille van de specifieke arbeidsomstandigheden. Dat is het geval bij 122 knelpuntberoepen in 2024.

De reden waarom een beroep een knelpuntberoep is, is dikwijls een combinatie van deze verschillende oorzaken.

De analyse van de knelpuntberoepen gebeurt op Vlaams niveau. Er zijn geen aparte provinciale knelpuntberoepenlijsten.

3. Van de 100.986 langdurig werkzoekenden zonder werk in januari 2024, hebben 68.949 individuen minstens één beroepsaspiratie die valt binnen één van de knelpuntberoepen van 2024. Deze meting wordt uitgevoerd door eerst te onderzoeken hoeveel werkzoekenden zonder werk een periode van werkloosheid van meer dan een jaar hebben doorgemaakt, en vervolgens wordt vastgesteld welke van deze werkzoekenden minstens één beroepsaspiratie koesteren die overeenkomt met een knelpuntberoep.
4. Het aantrekkelijker maken van een beroep ligt eerst en vooral in de handen van de werkgevers en bij uitbreiding de sociale partners. Veelal heeft dat te maken met arbeidsomstandigheden (dag/nachtwerk, shiften) en/of met arbeidsvoorwaarden (zoals bv. verloning). Het **sociaal overleg** is de juiste plaats om hierover overleg te plegen.

VDAB kan werkgevers ondersteunen om hun vacatures zo aantrekkelijk mogelijk te maken.

Verder moeten we knelpuntberoepen zien als kansenberoepen: het zijn de beroepen met de grootste kans op werk. Daarom investeren we in deze beroepen. Werkzoekenden kunnen gratis een opleiding volgen voor een knelpuntberoep. In 2023 volgden werkzoekenden **16.920 knelpuntopleidingen**, dat is ongeveer 76% van het totale aantal gevolgde opleidingen bij VDAB (cijfers t.e.m. september 2023). Sinds 2019 werden meer dan 140.000 beroepsopleidingen gevolgd via VDAB.

Daarnaast kunnen werkgevers met vacatures voor een knelpuntberoep de hulp van VDAB inschakelen. In 2023 maakten meer dan 14.000 werkgevers daar gebruik van. Voor al die werkgevers slaagde VDAB erin om **44.703 vacatures** in te vullen.

Om meer mensen te stimuleren om een knelpuntopleiding te volgen, ging in uitvoering van het Vlaamse Werkgelegenheidsakkoord in het najaar o.a. de **knelpuntpremie** van start. Sinds 1 september 2023 kunnen mensen die langer dan twee jaar niet-beroepsactief zijn en geen uitkering ontvangen, een premie krijgen als ze een langdurige opleiding volgen voor een knelpuntberoep. Uit eerste cijfers blijkt dat vandaag al 230 mensen er gebruik van maakten. Dat is een goede start, maar uiteraard mikken we hoger en zal VDAB de komende weken en maanden samen met diverse partnerorganisaties dit instrument extra in de kijker zetten.

Maar het grootste verschil maken we deze legislatuur met het vergroten van de poule van kandidaten: VDAB heeft de opdracht om ook niet-beroepsactieven te bereiken en te activeren. Sinds 2019 (tem. november 2023) **bereikte VDAB 406.887 mensen die voorheen niet-beroepsactief** waren. 236.551 van hen gingen aan de slag.